

เยี่ยม ชาวไทยที่ตุมปัต

ทัศนัย สลาตัน

ณ ได้สุดแดนสยาม ตรงฝั่งแม่น้ำ
สุโขทัย-ลก ที่เรียกว่าหมู่บ้านตาบ
อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส อันเป็น
ที่ตั้งด่านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้า
เมืองและวันนั้นเป็นวันศุกร์ กลาง
เดือนพฤษภาคม สกนี้ ซึ่งตรงกับเดือน
รอมฎอน เดือนที่ชาวมุสลิมกำลัง
ถือบวช หรือเข้าป่อซอ ผมและเพื่อน
อีกสองคนเตรียมลงเรือยนต์ข้ามฟาก
ไปยังฝั่งเพนกาตันกูโบ อำเภอตุมปัต
รัฐกลันตัน สหพันธรัฐมาเลเซีย เพื่อไป
เยี่ยมพี่น้องชาวไทยที่ยังตั้งถิ่นฐานอยู่
ทางฝั่งโน้นและเขาตั้งถิ่นฐานมานาน
แสนนาน มาก่อนที่ไทยจะเสียดินแดน
รัฐกลันตัน ตรังกานุ ไทรบุรี และปะลิส
ให้แก่อังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๒

เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองอนุญาต
ให้ผ่านแดนเรียบร้อยแล้ว จึงลงเรือยนต์

๓๘ รุสมิแล

ข้ามฟากถนน สะบาท สมมคงมาทาง
ฝั่งไทยเห็นที่ทำงานด้านศุลกากรเดิน
ตระหง่านด้วยสถาปัตยกรรมแบบไทย
อยู่ตรงหน้าภูมิโง ถัดไปมีบ้านเรือน ร้านค้า
โดยเฉพาะตลาดใหม่ตาบกลับทั้งด้วย
ชาวไทยและมาเลย์ เฟิงคลไม่มีไปว่าทุ-
เรียน เงาะ ลางสาด และผักต่าง ๆ กำลัง
รอยล่แล้งข้ามฟากมายังฝั่งกลันตัน

เด็กหนุ่มตากใบชื่อเรียนจบชั้น
มัธยม มารับจ้างแบกเข่งสินค้าที่ท่าเรือ
เล่าว่า “นี่ล่องมาเที่ยวที่ในวันอาทิตย์
ซึ่กรับ มีตลาดนัดใหญ่มาก ชาวมาเลย์
ต้องเรือข้ามฟากอย่างยกพลขึ้นบกที่
เดียวได้รับเงินของเขา ๑ เหรียญเท่ากับ
เงินของเรา ๑๐ บาทกว่า ของเราแพง
แต่ของเขาว่าถูก นี่แหละครับทำให้การ
ค้าฝั่งไทยลึกลับมาก”

เพียง ๓-๔ นาที เรือก็เทียบ
ท่าตรงฝั่งตรวจคนเข้าเมืองของมาเลเซีย
เหนือประตูทางเข้า มีกำแพงไปสเตอร์แผ่น
ใหญ่สะตูลดาเขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า

Be Forwarned

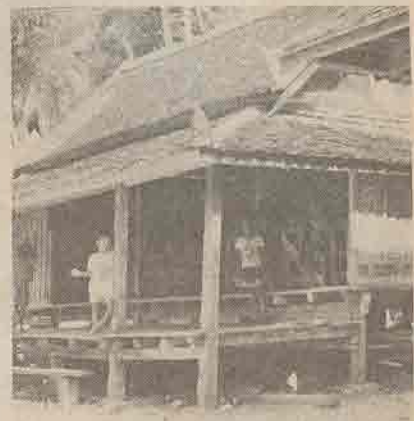
DEATH

For Drug traffickers
Under Malaysian Law
Know what you carry

“ตายลูกเดี่ยว” เพื่อนผมว่า “มา
เลย์เอาจริงเขาจึงไม่ไว้จะเป็นผู้ปฏิบัติ
และผู้รักษากฎหมาย เขาจึงมีบ้าน้อย่าก
ប់ง เดือนที่แล้วตำรวจมาเลย์จับคนไทย
ฐานะมีพวกถูกแกทำเป็นปืนเล็ก ๆ ศัพท์
จะหลุดมาได้พบสะบัดสะบอม”

เจ้าหน้าที่มาเลย์ร่างผอม กำลัง
นั่งถ่มน้ำลาย เพราะวันถือบวชกลางวัน
เขาไม่กินอาหาร แม้กระทั่งน้ำไม่ให้ล้าง
ล้างคือ เขามองใบไม้ด้านเพียงแวบเดียว
แล้วให้เรกรอกทรายกราดเพื่อเข้าไปที่หมู่บ้าน
คนไทย ณ หมู่บ้านป่อเสม็ด เสร็จ
แล้วเราเดินมาที่ครัวรถแท็กซี่ ซึ่งจอดอยู่
ด้านหลังด่านตรวจคนเข้าเมือง เราหมา
แท็กซี่ ๑๔ เหรียญหรือ ๑๕๐ บาท
แท็กซี่ของชาวรับผู้โดยสารจำกัดเพียง
๕ คน ก็นั่งหลัง ๓ ด้านหน้า ๒ รวม
ทั้งโซเฟอร์ คนนั่งด้านหน้าใช้สายรัด
ก้นที่นั่งด้วย ผมนึกถึงความแตกต่าง
ของรถแท็กซี่ฝั่งไทยทางภาคใต้กับหนึ่ง
รับผู้โดยสารถึง ๗-๘ คน โซเฟอร์นั่ง
คิดเบาะที่นั่งเพียงหมอนเดียว พอාරรถ
ไปได้ก็พอแล้ว ขอได้เงินค่าจ้างลูกเดียว
ส่วนเรื่องชีวิตผู้โดยสารช่างหัวมัน

รถแท็กซี่มุ่งตรงไปที่บ้านป่อ
เสม็ดหรือบ้านเตือรือเบาะห์ รถเล่าเรียน
ไปตามฝั่งทะเล ผ่านบ้านเรือนและร้าน
ค้าเล็ก ๆ สวนยางพารากำลังผลิใบ
อ่อน ไร่ยาสูบกำลังงูในเขียวขลุ้ม ประ
มาณสิบห้านาทีก็นั่งเขตหมู่บ้านคน
ไทย ที่ประจวบพิศกุลทองวราราม ดูเด่น
สง่า มีอักษรไทยและอักษรโรมันบอก
ชื่อวัดไว้ชัดเจน ตรงเชิงเสาประตูสอง
ด้านมีรูปปั้นตัวกิเลนหัวหน้าเข้าหากัน
อย่างสวยงาม

ศาลาวัดใช้เป็นที่เรียน

เจ้าอาวาสวัดพิภพทองวราราม

คุยกับพระสงฆ์

ท่านพระครูวิเทศธรรมพิทักษ์ (แดง ธมฺมสโร) เจ้าอาวาสวัย ๘๐ ปีเศษ ได้ต้อนรับและจัดที่พักรับรองเป็นอย่างดี ท่านเล่าว่า “สมัยก่อนรัฐกัณฑ์ ดรงกานู ไทรบุรี และปะลิสเป็นของไทย เมื่อปี ๒๔๕๒ หรือสมัยรัชกาลที่ ๕ เราเสียดินแดนดังกล่าวให้แก่อังกฤษ ชาวไทยในมาเลเซียจึงกลายเป็นชนกลุ่มน้อยมาจนบัดนี้ สำหรับที่กัณฑ์ตันมีคนไทยร่วมหมื่นคน มีวัด ๒๐ กว่าวัด เราคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไว้ได้อย่างดีจนทุกวันนี้”

วิหารประดิษฐานหลวงพ่อดำ หน้าคำ

ท่านพระครูเล่าต่อไปว่า “อำเภอคุมบีคี่นี่แหละเป็นชุมชนใหญ่แห่งหนึ่งของชาวไทย นอกจากมีบ้านป่อเสม็ดแล้วยังมีบ้านยุงกา บ้านเขาดิน บ้านโคกสยา บ้านยามู บ้านโน บ้านบังหยัง และบ้านปลักคำ ล้วนมีคนไทยตั้งหมู่บ้านทำมาหากินด้วยความสงบสุข ไม่ได้ทะเลาะเบาะแว้งกับชนส่วนใหญ่เลย”

หน้าที่อีกอย่างหนึ่งของพระสงฆ์ที่วัดนี้ ก็ช่วยสอนภาษาไทยให้แก่เด็ก ๆ ท่านพระครูชี้ให้ดูศาลาวัดสำหรับใช้เป็นที่พักเรียนหนังสือและอาคารใหม่กำลังก่อสร้างเป็นที่เรียนโดยเฉพาะ พวกเขาเดินไปชมการเรียนการสอนของเด็กไทย ที่ศาลาวัดมีหนูน้อยชายหญิงแบ่งกลุ่มกันตามระดับชั้น ป.๑-ป.๕ มีพระหนุ่ม ๒ รูปทำหน้าที่สอน

พระสุข หรือ สุวณฺโณภิกขุ เป็นกำลังสำคัญท่านหนึ่งเล่าว่า “รัฐบาลมาเลเซียไม่เปิดสอนภาษาไทยให้แก่เด็กไทย ผิดกับโรงเรียนทางฝั่งไทยที่เปิดสอนวิชาภาษาบาลีให้แก่เด็กนักเรียนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม เด็กไทยที่นี่เมื่อไปเรียนภาษาบาลีในโรงเรียนรัฐบาลแล้ว ตอนบ่ายหรือตอนเย็นก็มาเรียน

ภาษาไทยที่วัด เด็กส่วนใหญ่อาศัยจากราม เพราะโรงเรียนห่างจากหมู่บ้านประมาณ ๖-๗ กม. ขณะนี้มีเด็ก ๆ เรียนภาษาไทยที่วัดประมาณ ๑๐๐ คน ชั้นที่อาตมาสอนอยู่ที่เป็นชั้น ป.๕”

เมื่อเราสนทนากับเด็กนักเรียนก็ทราบว่าเมื่อเด็กไทยไปเรียนในโรงเรียนรัฐบาลมาเลเซียจำนวนมาก แต่น้อยนักที่มีโอกาสเรียนระดับมหาวิทยาลัยที่กัวลาลัมเปอร์ และน้อยนักจะมีโอกาสเข้ารับราชการ

คุยกับผู้ใหญ่บ้าน

นายสุข หรือ นายเฉลิม รัตนพงษ์ วัย ๕๐ เศษ ทำทางกล่อ่งเกล้าเป็นผู้ใหญ่บ้านป่อเสม็ดได้ต้อนรับพวกเราเป็นอย่างดี และเล่าเรื่องที่น่าสนใจให้ฟังดังนี้

“ผมเป็นคนที่นี่ครับ เรียนหนังสือไทยจนชั้น ป.๕ บวชพระได้ ๕ พรรษา ชายเจ้าหรือตาชวดผมคือท่านพระครูโสภาสพฺพทรคุณ เจ้าคณะรัฐกัณฑ์ตันสมัยรัชกาลที่ ๕ สมัยนั้น ท่านมีชื่อเสียงมาก เขตกัณฑ์ตันสมัยนั้นกินเข้ามาถึงฝั่งไทยตรงดากใบด้วยครับ

ปี ๒๕๐๘ ผมเคยมาอยู่ที่นิคมอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส แต่ตอนนี้ผมขายที่ดินหมดแล้ว เพราะเป็นห่วงครอบครัวที่นี่ พุดถึงทางฝั่งไทยนะครับ ความปลอดภัยผู้ฝั่งนี้ไม่ได้เลย คือแม้มีคนมาลักไก่ได้ดูบ้านเพียงมีข่าวไปถึงโรงพัก ตำรวจที่คุมบีคี่พากันมาเต็มบ้านเลยครับ

ผมเป็นผู้ใหญ่บ้านโดยการแต่งตั้งนะครับ ไม่ใช่เลือกตั้งอย่างฝั่งไทยทางรัฐบาลเขาเห็นว่าคนไหนควรไว้วางใจ และสนับสนุนการเมืองของเขา มาโดยตลอด อีกอย่างหนึ่งพ่อผมก็เคยทำหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านมาก่อน เคยได้รับรางวัล

-บัตรประชาชนของผู้ชาย (บน)
เป็นบัตรสีแดงแสดงว่าเป็นคน
ต่างด้าว ส่วนบัตรผู้หญิง-สี
น้ำเงิน เป็นบัตรประชาชนโดย
สมบูรณ์

มาถึงถูก เขาให้เงินเดือน ๆ ละ ๒๕๐
เหรียญ ส่วนวาระหน้าที่ก็ไม่จำกัดเวลา
ครับ เป็นกันไต่เรื่อย ๆ แต่ผมคิดว่า
จะลาออกเมื่ออายุ ๕๕ ปี เพื่อหลีกเลี่ยง
ให้คนหนุ่มบ้าง ผมยังมีผู้ช่วยอีกคน
หนึ่งชื่อจำบุรณ์หรือสมบุรณ์ จันทร์
เต็ม เขาชอบช่วยเหลือส่วนรวม
ดีครับ

จำนวนคนไทยในรัฐกลันตันมี
เป็นหมื่นคนหรือกว่าพันครอบครัว
ครับ ที่บ้านปอเสม็ดนี้ มีประมาณ
๑๒๐ ครัวเรือน หรือพันกว่าคน ถ้า
เปรียบเทียบจำนวนประชากรในคุมบัต
แล้ว มาเลเซียมาเป็นอันดับ ๑ ไทยอัน
ดับ ๒ จีนอันดับ ๓ และอินเดียอันดับ
สุดท้าย

ชาวบ้านที่นี้ส่วนใหญ่ยังใช้บัตร
สีแดง ก็ยังเป็นคนต่างด้าว และบาง
ส่วนใช้บัตรสีน้ำเงิน ซึ่งถือว่าเป็นภูมิ
ปุตรา หรือชาวมาเลย์โดยตรง ที่ยังถือ

๔๐ รุสมิแล

บัตรสีแดงเพราะมีหลักฐาน หรือคุณ
สมบัติการไปขอบัตรสีน้ำเงินยังไม่
ไปครบ และพวกเรานี้เมื่อไม่ได้ครั้งสอง
ครั้งก็เลยเฉย ๆ กันครับ แต่ถ้าใครถือ
บัตรสีน้ำเงินที่ดีไปอย่างถือไปสมัคร
งาน เช่นงานก่อสร้าง หรืองานอื่น ๆ
ที่เขารับนะครับ ก็สะดวกมากทีเดียว
ส่วนบัตรสีแดงไม่ต้องพูดถึง แม้แต่จะ
ซื้อที่ดินก็ไม่ได้แต่ขายที่ดินได้นะ
ครับ”

ชาวไทยที่นี้ทำไร่ยาสูบเป็นงาน
หลัก เพราะมีรายได้น่ามากกว่าทำนา หรือ
ทำสวนยางพารา ยาสูบต้นหนึ่งหนัก
ประมาณ ๑ กก. ขายได้ประมาณ ๑
เหรียญ คิดดูเถอะครับ ขายครั้งหนึ่ง
อย่างน้อย ๔๐๐-๕๐๐ กก. หรืออย่าง
มาก ๑๐๐๐-๑๒๐๐ กก. ได้เงิน
มากกว่าขายยางพาราหรือขายข้าว
เปลือกหลายเท่า ยาสูบปลูกครั้งหนึ่งใช้
เวลาเพียง ๒-๓ เดือนเท่านั้น เสียอย่าง
เดียวคือนยาสูบไม่ชอบหน้าฝน ปลูก
อย่างมากปีละ ๓ ครั้ง เวลานี้โรงงานรับ
ใบยาหรือที่รับซื้อในยาสูบนอกจากเป็น
ของคนจีนแล้ว ที่หมู่บ้านของเราก็มี
เจ้าของเป็นคนไทยด้วยครับ

ข่าวสารนั้นเราไปซื้อที่หมู่บ้าน
ดาบ หรือสุโงโกล-๓๓ ฝั่งไทย ราคา
ไม่กี่เหรียญ เงินเดือนของคนมาเลเซีย

เพียง ๑ วัน สามารถซื้อข้าวสารไทยกิน
ได้หลายวันครับ เลยพวกเราหันไปปลูก
ยาสูบกันทุกครอบครัว นอกจากนี้ยัง
ปลูกผักกาดไปขายที่ตลาดโกตาบารู
ด้วย

เด็กหนุ่มที่นี้ส่วนใหญ่ไปรับจ้าง
ทำงานก่อสร้างที่เมืองหลวงกลันตัน
คือโกตาบารู ได้ค่าจ้างวันหนึ่งอย่าง
น้อย ๒๕ เหรียญ หรือ ๒๕๐ บาท
อย่างต่ำที่เป็นกุลีหรือจับกัง อย่างต่ำ
ได้ ๑๐ เหรียญต่อวัน ส่วนเด็กสาวก็
ช่วยพ่อแม่ทำไร่ยาสูบบ้าง รับจ้างขาย
ของตามห้างร้านในตลาดโกตาบารูบ้าง
ครับ”

คอนสตันท์ผู้ใหญ่วัยบ้านพูดถึง
ครอบครัวว่า “ผมมีลูกชาย ๓ คน หญิง
๑ คน คนหัวปีทำงานเป็นหมอเสนา-
รักษ์อยู่ที่เมืองเก่าซิบิลัน คนที่ ๒ ช่วย
ผมทำธุรกิจส่วนตัว คนที่ ๓ เรียน
วิชาคอมพิวเตอร์อยู่ที่ปีนัง และคนสุด
ท้องเป็นหญิงเรียนอยู่ที่โรงเรียนภาษา
จีน มีเวลาว่างผมก็ให้ไปขายผักที่ตลาด
โกตาบารู”

คุยกับชาวบ้าน

จากนั้นเราเดินไปเที่ยวตามหมู่บ้าน
คนไทย ซึ่งอยู่ห่างจากสอง
ฟากถนนคุมบัต-โกตาบารู ไม่มาก

-ครอบครัวผู้ใหญ่วัยบ้าน-นายเฉลิม รัตนพงศ์

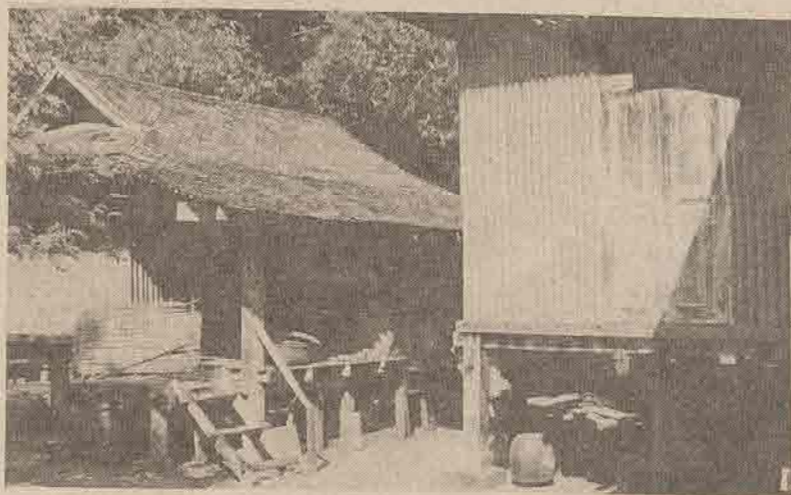
ไร่ยาสูบ

นัก บ้านเรือนชาวไทยที่นี่ไม่แตกต่างไปจากเรือนไทยในชนบททั่ว ๆ ไป คือสร้างเป็นอาคารไม้ทรงกระเบื้องหรือมุงจาก มีใต้ถุนบ้านใช้เป็นที่วางสิ่งของหรือเลี้ยงไก่ และมีหมุหลายตัวอยู่ตามบริเวณหลังบ้าน

ภายในบ้านมีพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระบรมราชินีนาถ รวมทั้งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ติดไว้ข้างฝาบ้าน บางบ้านมีรูปดาราราภพนครไทย

ระดับประชาไว้ด้วย บ้านที่มีฐานะดีหน่อยก็มีเครื่องรับโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะรับภาพแพร่ภาพจากสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๐ ทศใหญ่ ส่วนช่อง ๗ จากกรุงเทพฯ นั้นยังรับได้ไม่ชัดเจน

บริเวณลานบ้านส่วนใหญ่มีร่มกันแดดด้วยต้นผลไม้เขียวชอุ่ม เช่น มังคุด กล้วย กล้วย ทุเรียน และขนุน ถัดไปกลางทุ่งนาเราเห็นแปลงปลูกต้นยาสูบเรียงรายเป็นทิวแถว ชาวบ้านหลายคนกำลังเก็บใบยาอย่างระมัดระวัง ที่หน้าบ้านบางบ้านมีผู้หญิงใช้เครื่องปั่นใบยาที่ทำอย่างง่าย ๆ โดยคัดใบยาเป็นฝอย แล้วบีบแฉดให้ใบยาเหลืองสำหรับไว้สูบ

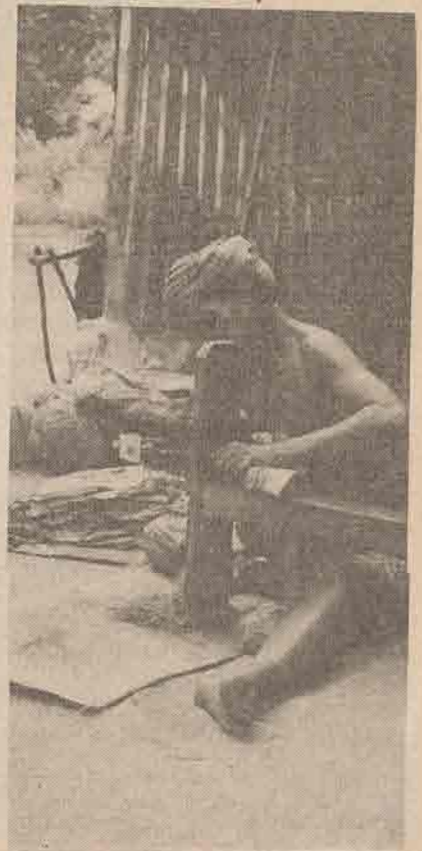

บ้านคนไทย

วันนั้นเราสังเกตเห็นตรงรั้วหน้าบ้านแต่ละหลัง มีผ้ายันด้ายสีขาวลงอักขระปักเป็นธงปลิวไสว

“ทำไว้เพื่อไหว้ผีหรือส่งผีเจ็บผีใช้ครับ” โนราทิดวัย ๖๐ เศษ แถมเป็นครูหมอหรือผู้รู้ไสยศาสตร์เล่าให้เราฟัง “ทำกันเดือน ๖ ทุกปีครับ โดยทำพิธีที่หน้าวัด สมัยก่อนเราเข้าไปส่งผีเจ็บผีใช้กันกลางทะเล เสร็จแล้วก็แจกธงหรือผ้ายันด้ายปักที่รั้วหรือต้นไม้หน้าบ้านทุกบ้าน เพื่อป้องกันผีเจ็บผีใช้เพื่อพวกเราอยู่ด้วยความสุขความสบายครับ”

โนราทิดเกิดวันอาทิตย์ เดิมชาวบ้านที่นี่มีหลักการตั้งชื่ออย่างง่าย ๆ คือคนเกิดวันไหนก็เรียกชื่อตามวันนั้นเพียงพยางค์เดียว ถ้าคนไหนบวชแล้วก็เรียกเจ้านามหน้า เช่น เจ้าพุทธ เจ้าเส้า หรือ

ชาวบ้านกำลังปั่นใบยาสูบ

โนราทิด แห่งศุมบัต

เจ้าทิด และเรียกพ่อแม่ของตนว่าบิดา หรือมารดา ๒. รัยยังไม่ได้นับชาก็เรียก พ่อแม่เหมือนคนทั่ว ๆ ไป

โนราทิดนับว่าเป็นนายมโนหรืร ที่มีชื่อเสียงขจรกระจายไปทั่วภาคใต้ และชายแดนไทยด้านอำเภอตากใบจังหวัดนราธิวาส พูดถึงฝีมือลายมือก็พอ ๆ กับโนราชาย อำเภอตากใบ ปัจจุบัน ศิลปินทั้งคู่นี้หยุดการแสดงแล้ว เพราะ สังหารไม่อำนวย

โนราทิดเล่าประวัติว่า “พ่อผม ชื่อพุดเป็นคนบ้านโคกมะเฟือง อำเภอตากใบ พ่อผมหนีเกณฑ์ทหารมาอยู่ที่นี้ครับ แม่ผมชื่อม่วง เมื่อท่านสิ้นบุญ แล้วผมก็อยู่กับแม่แก่หรือยาย เมื่อแม่แก่ตายผมก็อยู่กับแม่ป้า ผมชอบหนัง

ละครและโนรามาตั้งแต่เด็ก ๆ ผมหัดโนรา กับโนราจุม พออายุได้ ๒๒ ปี ตอนนั้นญี่ปุ่นขึ้น ผมเล่นโนราแล้วครับ ผมเห็นนายโรง มีคนชอบมากพอ ๆ กับเพื่อนผมที่ชื่อโนราชาย ผมแสดงไปทั่วฝั่งไทย และฝั่งมาเลย์ เคยแสดงถวายให้สุลต่านที่ปัตตานีแล้ว เมื่อผมซื้อเตง เล่นโนราไม่เป็น แต่ชอบดู ส่วนใหญ่มักเฝ้าบ้านให้ผมเดินทางไปแสดง ส่วนที่เขยผมแสดงเป็นพเนหรือตัวตลก เวลานี้ก็รู้ผมที่หัดโนราร่วมวงเดียวกัน ก็ตาแยกกัน ไปหลายอน ที่มีอยู่ก็เป็นลูกศิษย์ที่คิดใหม่ และแสดงตามที่เขมว่าจ้าง ผมเองมักตามไปดูด้วยแต่จะรำจะร้องไม่ไหวแล้วครับ

การแสดงมโนหรืร ของผมนั้น มีการแสดงมะ โย่งของมလာจุมอยู่ด้วย ความจริงมะ โย่งเป็นศิลปะการแสดงคล้ายโนรา เขาใจว่าคงมีประวัติที่มาจากที่เดียวกัน แต่ผมไม่มีความรู้เรื่องนี้ดีพอครับ ที่ว่าคล้ายกันคือมีตัวแสดงยืนโรง ๓ คน ได้แก่ตัวพระ ตัวนาง และตัวตลก หรือนายพราณ ส่วนบทขับร้องมีลีลาแตกต่างกัน ผมยกตัวอย่างบทขับของมะ โย่งภาษามลายู และจะแปลเป็นภาษาไทยด้วยครับ

ดาดี มานอ ปูนามอราแย
ดาดี ชาวอ ตันยงลาตี
ดาดี มานอ อาดิบือนาลาแบ
ดาดี มาคอ สุอาตี
วะหืออาปอ นายูมายอ
บายู บาเตะ ลาจีบรานา
วะหือ อาปอ ออแมตาคอสาขอ
ออแจ ซาเตะ ลาจีบรานา

คำถาม

ตรงไหนคนแปลอื่น?
ไปถึงแหลมจันจา
นั่งนอนให้ที่เที่ยงใจ?
ตั้งแต่ตาถึงหัวใจ
เลือดนบลดเอานาค่าอะไร?
เลือดลายนี้มากนบ
คนเช่นเราสามใส่หัวไม้?
คนงานยังมีอีกมาก

เมื่อถ่ายรูปที่รำโนรา ของโนราทิดแล้ว ก็อำลาท่านเพื่อเดินทางต่อไป การเดินทางจากบ้านหนึ่งไปอีกบ้านหนึ่ง ถึงแม้จะเป็นเวลาสาย แดดก่อนข้างร้อน แต่ร้อนเงาไม้ใหญ่ริมทางทำให้เราเดินไปทางทำได้อย่างสบาย แต่ละบ้านมีอนเต่าคนแก่เฝ้าบ้าน เลี้ยงเด็ก ส่วนคนอื่น ๆ ออกไปทำงานที่ไร่ยาสูบ หรือไปรับจ้างทำงานที่ตลาดโกตาบารู

ที่บ้านเขาคืน เด็กสาววัย ๑๘ ชื่อ
เสียน จันทร์รัตนพงษ์ อาศัยอยู่กับ
ยาย เธอเล่าว่า “ฉันเสียดอยสอบ
ม.๕ ไม่ผ่านเพราะตกวิชาภาษาบาลี ดก
แล้วไม่มีการเรียนซ้ำชั้นเลยต้องออกมา
อยู่บ้าน ที่บ้านก็ไม่มีเงินพอจะส่งไป
เรียนที่โรงเรียนอื่นอีก เวลานี้กำลังรอทำ
งานที่ร้านคนจีนในตลาดโกตาบารู
เพราะมีคนช่วยรับผิดชอบให้ ความจริง
เขาจะให้ไปขายของที่ศูนย์การค้าโกตา-
บารู วันละ ๒๘ เหรียญ แต่ไปไม่ได้
เพราะงานเลิกศึกษาและไม่มีรถกลับ
คุมปิด”

“ฉันไม่ขอมาเที่ยวหรือทำงาน
ฝั่งไทย” เด็กสาวพูดต่อ “ที่ไม่ชอบ
เพราะกำลังทำงานไม่แพงเหมือนฝั่งมา
เลย์ ถลกแล้วถูกเป็นด้วย เพราะว่าเมือง
ไทยยิ่งเห็นกันบ่อย ที่นี้เราไม่กล้าไป
เที่ยวงานได้สร้อยขอก สร้อยมือได้อย่าง
สบาย ใครพกอาวุธถูกจับได้ตำรวจเอา
ดอยที่เดียว”

เมื่อถามถึงสิ่งบันเทิงยามว่าง
เด็กสาวตอบทันทีว่า “ฉันชอบฟังเพลง
ของสายัณห์ สัญญา เขาเขยนาคณะมว
แสดงที่นี่ ฟุ่มพวง ดวงจันทร์ก็เคยมา
เล่นไทยที่ที่ชอบมาก พูดถึงงานวัด
ที่ศรีนครินทร์ก็เห็นไม่เกินงานลอยกระทง
ที่วัดพิบูลทองมีการประกวดกระทง
และประกวดนางนพมาศด้วย”

คำไทยที่คุ้นเคย

เป็นที่น่าสังเกตว่าการพูดภาษาของ
ชาวไทยที่คุมปิด มีความคล้ายคลึงกับ
ชาวไทยที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิ-
วาส ตลอดจนถึงชาวไทยที่อำเภอปะนา-
เระ สายบุรี มาบอ จังหวัดปัตตานี คือ
ลักษณะของเสียงและสำเนียงฟังคล้ายกับ
เสียงและสำเนียงชาวเหนือ ชาวอีสาน
และชาวใต้ผสมผสานกัน จากวิทยา-

บส. เสียน จันทร์รัตนพงษ์ และ คุณชาย

นิพนธ์เรื่องภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบัน
ในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ของ
จันท์ส ทองช่วย ได้วิเคราะห์เสียง
วรรณยุกต์ของชาวไทยในรัฐกลันตัน
ปรากฏว่ามีถึง ๗ เสียง มากกว่าภาค
กลางถึง ๒ เสียง

คำศัพท์ต่าง ๆ ก็มีความแตกต่าง
ไปจากชาวไทยบึงกุ่มได้โดยทั่วไป
ขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้ (ได้รับความ
ช่วยเหลือจากป้าตี รัตนพันธุ์ อายุ ๕๐
ปีเศษ เป็นผู้อธิบาย)

- กิดิวณ หมายถึง ค้วน
- กิดิต " ดีด
- กึหลาก " ฉลาก
- ดีหลาด " ตลาด
- ดีเบ็ง " เบ่ง, ดันออก
- รีต็อก " ว้างเปล่า
- อ้อพุง " ท้องขึ้น
- เพลงไหน " อย่างไร
- ทำเพลงไหน " ทำอย่างไร
- ดอย " ดาย
- ฝักป่าว " หมั่น

- เกียด " โกรธ
- บึหรอย " ฟุ่มเฟือย
- ยี่รำ " เจ็บไข้ได้ป่วย
- กิมิด " กระวนกระวายใจ

นอกจากนี้ยังมีคำเขมรหรือคำโบราณ
ที่คนเฒ่าคนแก่ใช้เป็นภาษาพูด เช่น
กลด หมายถึง รม
บรรทม " นอน
แกล " หน้าต่าง
สร่งน้ำ " อาน้ำ
ภูษา " ผ้าถุง, ผ้าซีกอวบ
คลอด " เกิด ใช้ได้ทั้งคน
และสัตว์

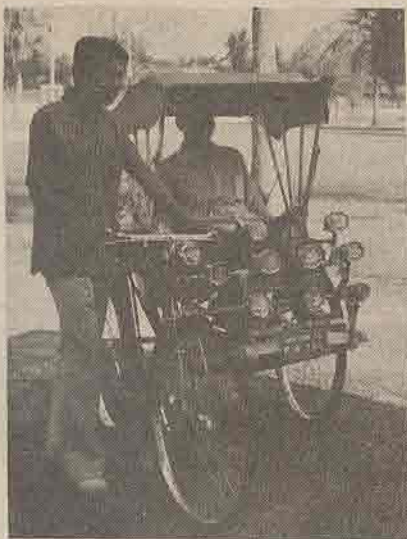
เนื่องจากชาวไทยในคุมปิดอยู่
ใกล้ชิดกับชาวมลายูจึงทำให้มีคำยืม
ภาษามลายูมาใช้ในภาษาไทยหลายคำ
เช่น
บล่าจัน หมายถึง กะปิ
กึหนี " กาน้ำ
ราเย็น " ขยัน
กึปะ " ขวาน

กัทมา	”	ที่ตักน้ำ
ยามิง	”	กำแพงกัน
บิตัน	”	หมอต้าแย
โตะหนัง	”	คู่มั่น
ล่อเกาะ	”	ยาสูบ
จาโตะ	”	หมากกรุก
ตุหวาก	”	กระแซ่
แจ้นอ	”	ลอดช่อง
เบ็ง แถ็ง	”	คู
กัทริง	”	โหนด
รีดมู่	”	งอม
ยามิง	”	กำแพงกัน
นุหนี่	”	กระสอบป่าน

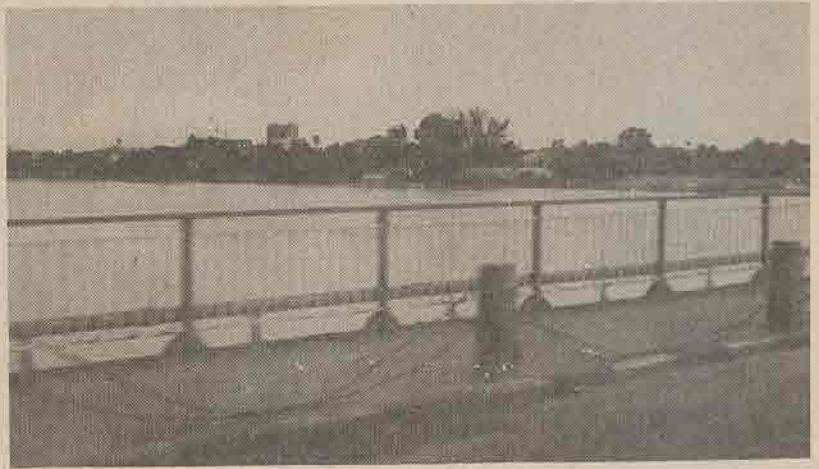
ฯลฯ

ลาก่อนตุ้มบัต

ก่อนเดินทางกลับปัตตานี พวกเรากลับรถที่ท่าพระครูวิเทศธรรมพิทักษ์และพุทธรูปที่วัดซึ่งแกะสลักไม้อย่างวิจิตรบรรจง ชาวบ้านเรียก “หลวงพ่อน้ำคำ” มีประวัติโดยย่อว่า ท่านเสด็จมาจากลังกา มาขึ้นฝั่งที่กลันตัน ชาวบ้านอัญเชิญมาประดิษฐาน ณ วัดพิถุลทอง หลังคาวิหารที่พุทธรูป

รถสามล้อรับจ้างที่โกตาบารู

สะพานข้ามแม่น้ำโกตาบารู

ประดิษฐานนั้นเป็นสถาปัตยกรรมไทยผสมผสานกับสถาปัตยกรรมมาเลเซียและจีนดูงามตา

จากนั้นเราเหมาแท็กซี่ไปชมโกตาบารู ซึ่งอยู่ห่างจากตุ้มบัต ๑๐ กม. ก่อนเข้าเขตโกตาบารู รถแล่นผ่านสะพานข้ามแม่น้ำโกตาบารู ชาวไทยที่ตุ้มบัตเคยเล่าว่าก่อนที่จะเสียดินแดนส่วนนี้ให้แก่อังกฤษ อังกฤษเคยนัดข้าราชการไทยไปเจรจากันที่ฝั่งแม่น้ำโกตาบารูที่เราเห็นอยู่ขณะนี้ แต่ไม่ทราบเพราะเหตุใดข้าราชการไทยกลับไปเรือฝรั่งอยู่ที่ฝั่งน้ำสุโหลงโก-ลก ด้านอำเภอตากใบ จึงทำให้เราเสียตุ้มบัตไปอย่างน่าเสียดาย แต่อีกกรณีหนึ่งที่มีหลักฐานมากกว่าคือความจริงอังกฤษต้องการเอาดินแดนตรงตากใบริมฝั่งแม่น้ำโกลก โดยถลำดินแดนปัจจุบันของไทยอีกหลายตารางกิโลเมตร แต่ไทยอ้างวัด

ตรงฝั่งน้ำสุโหลงโก-ลก ซึ่งวัดชลธารสิงห์-เหว่า เป็นวัดสำคัญของเรา อังกฤษจึงยินยอม

ย่านชุมชนในโกตาบารู มีบ้านเรือน ร้านค้า โรงแรม ศูนย์การค้าค้าปลีก ป้ายเต๊อ ตลอดจนที่ทำการรัฐบาล และสถานที่สักการะก็นับว่าเป็นชุมชนใหญ่ทางภาคเหนือของมาเลเซีย เรามักริวนไปเวียนมาตามถนนสายต่าง ๆ แล้วว่าจ้างต่อไปอีก ๓๐ กม. ถึงวันคูเป็งอ้งแล้วข้ามมกฝั่งไทยตรงอำเภอสุโหลงโก-ลก

เพียง ๒ วันที่ตุ้มบัต หมู่บ้านคนไทยในรัฐกลันตันของมาเลเซีย ทำให้เราได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของพี่น้องชาวไทยที่นั่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำมาหากิน การศึกษา ประเพณีและวัฒนธรรม ยิ่งคำว่อกลั่นใจได้ว่าได้อย่างน่าชื่นชมโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่วัดที่สมณะเวียงงาย และรักความสงบ ๐